

Zintegrowana Platforma Edukacyjna – warto tam wrócić!

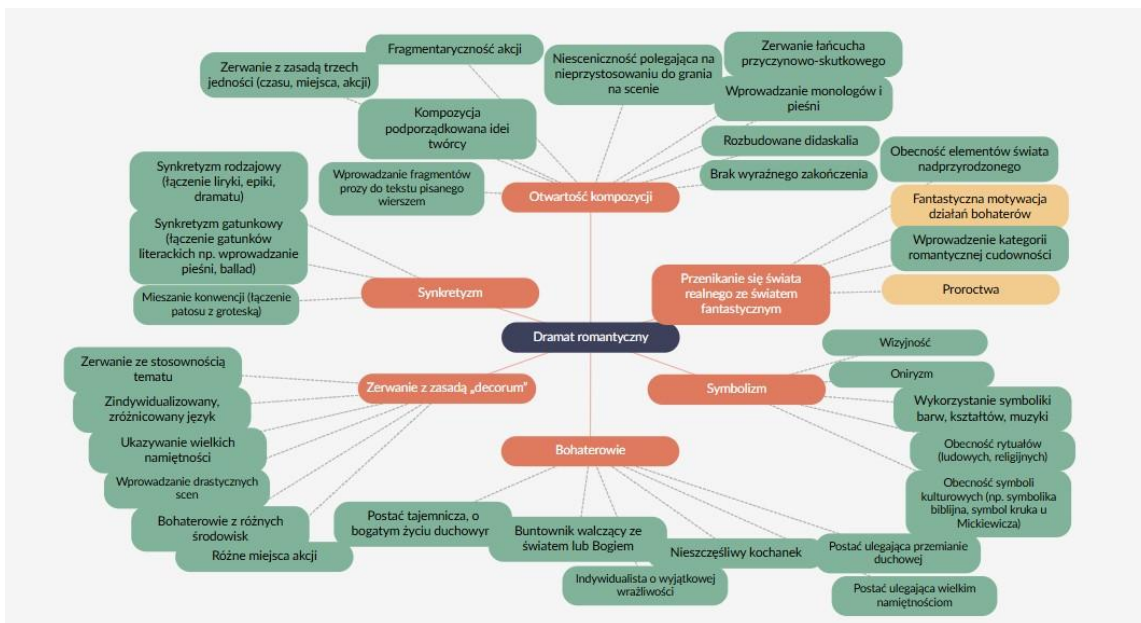
Od feralnego okresu edukacji zdalnej minęło już trochę czasu. I oczywiście z możliwości powrotu do względnej normalności powinniśmy się cieszyć. Na szczęście, po prawie dwóch długich szkolnych latach pandemia odeszła w niepamięć, ponieważ wszyscy – niezależnie od pełnionej roli w edukacyjnym systemie – dostaliśmy w kość, a skutki tej „wyjątkowej nauki” obserwujemy do dzisiaj. Do dzisiaj przecież czkawką odbijają się zdalne zajęcia, kiedy na zwyczajnych już lekcjach w szkole wracamy do treści „realizowanych internetowo”. Najczęściej głucha cisza odpowiada, gdy nauczyciele pytają o omówione zdalnie lektury, o działania matematyczne wykonywane na wirtualnych tablicach platform komunikacyjnych, o zagadnienia biologiczne, chemiczne, o struktury gramatyczne poznawanych języków obcych. Jako nauczyciele wiemy doskonale, że prawie wszystko, co robiliśmy zdalnie, pozostało tylko w wirtualnym świecie, a w realnym trzeba od początku wracać do, zdawałoby się, „przerobionych” już treści. Wiedzą o tym fakcie także w większości rodzice uczniów, którzy wspominają najczęściej te czasy z trwogą, ponieważ boją się, że powstałych wtedy zaległości nie da się łatwo nadrobić. Sama myśl, że przeszłość mogłaby powrócić, przeraża. Zdają też sobie z tego sprawę niektórzy dojrzałsi uczniowie, którzy chcą powtarzać zagadnienia realizowane wcześniej na odległość. Oczywiście, największa grupa naszych wychowanków słodkie miesiące izolacji wspomina z sentymentem i czasem zdarza się, że ktoś głośno wyrazi chęć powrotu do pandemicznej rzeczywistości, a treści realizowane w domowych pieleszach uzna za nieistotne.

Także i my – nauczyciele – doświadczenie trudnej edukacji zdalnej wspominamy nie najlepiej. Horrorem były pierwsze dni, pierwsze tygodnie, kiedy wszyscy namiętnie improwizowaliśmy, gdy jak tonący brzytwy chwytaaliśmy się wszystkiego, co mogłoby w tej okropnej rzeczywistości pomóc. Próbowaliśmy bezskutecznie często skontaktować się z naszymi uczniami, za wszelką cenę zapewnić im jakiegokolwiek edukacyjne materiały, ponieważ wiedzieliśmy, że często i w szkole znajdują się tacy, którzy wiecznie nie mają zeszytu, podręcznika czy ćwiczeń z przedmiotu. Chcieliśmy jak najszybciej prowadzić zajęcia online, jednak ani nie było na początku takich technicznych możliwości, ani nasze umiejętności na to nie pozwalały, ani ówczesne internetowe zasoby nie były zadowalające w porównaniu do tego, co dzisiaj oferuje Sieć.

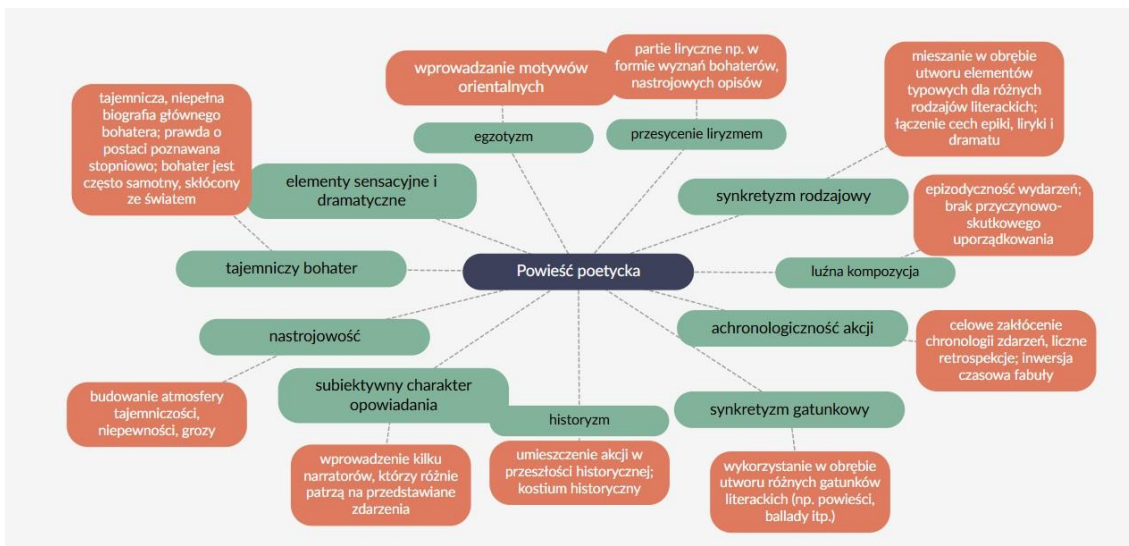
Pamiętamy pewnie wszyscy, że z pierwszą pomocą w kształceniu ogólnym na odległość przychodziła nam wtedy raczkująca platforma edukacyjna e-podręczniki, kilka lat temu przekształcona w Zintegrowaną Platformę Edukacyjną. Mamy z tym serwisem także pewne skojarzenia – portal w tamtym czasie proponował około 2500 materiałów edukacyjnych, mogliśmy dzięki temu narzędziu zapewnić uczniom dostęp do wirtualnych podręczników bardzo przypominających te, z których korzystaliśmy w klasach. W tamtym okresie okazało się to dość przydatne, gdyż stanowiły one, w zależności od przedmiotów, bazę tekstów, map, reprodukcji dzieł sztuki, poleceń, wzorów, przykładów, zadań matematycznych, do których darmowy dostęp miał każdy uczeń.

Dzisiaj Zintegrowana Platforma Edukacyjna to potężny i nowoczesny portal, który ciągle się rozwija, oferując swoim użytkownikom wciąż nowe możliwości. Narzędzie to można wykorzystywać na różne sposoby: stanowi dodatkową, bieżącą pomoc na lekcjach ze wszystkich przedmiotów, gdyż znajdziemy tam fragmenty tekstów literackich gotowych do wykorzystania na lekcji (na przykład przy użyciu smartfonu w „awaryjnej” sytuacji zastępstwa), teksty źródłowe, komentarze historyków i krytyków literackich, znakomitej jakości zdjęcia dzieł sztuki, doskonałe i czytelne mapy, fachowe definicje terminów (literackich, historycznych, matematycznych, przyrodniczych etc.), utwory muzyczne, krótkie filmy edukacyjne, w których występują najwybitniejsi współcześni naukowcy, doskonałe prezentacje, animacje, mapy myśli, wykresy, grafy i wiele innych zasobów, które czekają na odkrycie oraz wykorzystanie na lekcjach i w czasie powtarzania w domu. Bardziej wprawieni użytkownicy (nauczyciele jak i uczniowie) mogą korzystać z modułów umożliwiających budowę sprawdzianów i testów, interaktywnych zadań czy gier edukacyjnych. Wszystko jest na wyciągnięcie ręki, dostępne, a korzystanie z platformy bardzo intuicyjne, gdyż nawet szata graficzna jest nowoczesna i czytelna, kolejne kafelki na stronie zachęcają do klikania, otwierania podstron.

Zasoby tego portalu są nieprzebrane, nauczyciele konkretnych przedmiotów znajdą na pewno coś dla siebie. Warto także zaznaczyć, że większość materiałów edukacyjnych spełnia wymogi WCAG, czyli wytycznych dotyczących dostępności treści internetowych. Wszyscy nasi uczniowie, którzy potrzebują specjalnej pomocy w odczytaniu (zobaczeniu, usłyszeniu) i zrozumieniu zamieszczonych materiałów, takie techniczne wsparcie odnajdą na ZPE. Chciałbym w tym momencie zaprezentować tylko część tego, z czego z wielką satysfakcją korzystam na lekcjach polskiego. Do tych zasobów należą niewątpliwie mapy myśli, które świetnie nadają się do lekcji powtórzeniowych. Mapy zamieszczone na ZPE są ciekawym narzędziem, ponieważ można je rozbudowywać, przekształcać, pracować na nich i z nimi, biorąc pod uwagę potrzeby konkretnej klasy lub konkretnego ucznia. Zmodyfikowane materiały bez trudu jesteśmy w stanie pobrać i wydrukować w znakomitej jakości. Taki materiał powtórzeniowy jest łatwiejszy do przyswojenia przez uczniów, jeśli w klasie podejmiemy wspólny trud nad jego stworzeniem. Na zdjęciu zamieszczam dwie takie „surowe” mapy dotyczące terminów literackich. Każdy element tej mapy można zmienić, skomentować, dopisywać na nim potrzebne przykłady, fragmenty tekstu literackiego. Map myśli jest bardzo wiele, dotyczą terminów literackich, filozoficznych, pojęć z zakresu różnych przedmiotów.

Źródło: <https://zpe.gov.pl/a/mapa-mysli/D12SLrhUp>

Źródło: <https://zpe.gov.pl/a/mapa-mysli/DCuziiFKy>

Bardzo chętnie także korzystam z filmów – krótkich wykładów najwybitniejszych specjalistów. Lekcje wprowadzające lub powtórzeniowe można okraścić takim profesorskim odczytem. Warto przecież wesprzeć się autorytetem, rozpoczynając pracę nad jakąś lekturą czy kolejną epoką. Notatki uczniowskie sporządzone na podstawie kilkuminutowego miniwykładu są bardzo cenne, gdyż młodzi ludzie chętnie słuchają, potem równie chętnie dopytują, żądają wyjaśnienia niezrozumiałych zagadnień poruszonych w krótkim filmie, ponieważ język specjalisty to czasem prawdziwe wyzwanie. ZPE to znakomite źródło takich fachowych wykładów. Warto ich wysłuchać nawet dla własnej przyjemności, a wykorzystywanie ich na lekcji może być znakomitą okazją do tego, by wszystkie uczniowskie zmysły były zaangażowane. Poniżej przedstawiam zdjęcia dwóch takich bardzo krótkich profesorskich odczytów wraz z odnośnikami umożliwiającymi dostęp. Pierwszy dotyczy cech dekadentyzmu i wprowadzenia do Młodej Polski, drugi to znakomite

podsumowanie pracy nad *Nie-Boską komedią* – na szczęście wciąż lekturą uzupełniającą. Podobnych filmów znajdziemy naprawdę wiele, a wyszukiwanie ich na stronie jest bardzo proste: wystarczy wpisać hasło, które nas interesuje, a portal od razu podsuwa propozycje, ukazując treść materiałów.

Źródło: <https://zpe.gov.pl/a/prezentacja-ted/DCBFVoszI>

Źródło: <https://zpe.gov.pl/a/film/D8fkcefYZ>

Od zaledwie kilku miesięcy na Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej odnajdziemy nowe potężne zasoby dydaktyczne, z których mogą korzystać nauczyciele wszystkich przedmiotów na każdym etapie edukacyjnym. Mowa oczywiście o **Zestawach narzędzi edukacyjnych** zamieszczonych na podstronie ZPE (<https://zpe.gov.pl/a/zestawy-narzedzi-edukacyjnych/DEPVEEGDD>).

Czym są Zestawy narzędzi edukacyjnych? To kilka tysięcy materiałów (programy nauczania, gotowe scenariusze zajęć, poradniki metodyczne, interdyscyplinarne projekty edukacyjne, narzędzia do pomiaru), które powstały z myślą o wszystkich etapach

edukacyjnych, są przeznaczone do realizacji na konkretnych przedmiotach. Warto wejść na stronę i zobaczyć ogrom przygotowanych materiałów. Do każdego przedmiotu znajdziemy od kilkudziesięciu do kilkuset narzędzi. Największą bazę stanowią gotowe scenariusze zajęć (bardzo lubimy tę formę wsparcia), które odpowiadają aktualnym podstawom programowym, a proponowane lekcje są ciekawe, nastawione na współczesnego młodego człowieka, na jego potrzeby i możliwości. Już tytuły kolejnych materiałów wzbudzić mogą zaciekawienie, warto nawet na wstępie pobieżnie je przeczytać, zapoznać się z nimi.

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE*
EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA (I-III)*
SZKOŁA PODSTAWOWA (IV-VIII)*
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE I TECHNIKUM*
BIOLOGIA*
CHEMIA*
EDB*
FILOZOFIA*
JĘZYK ŁACIŃSKI*
FIZYKA*
GEOGRAFIA I PODSTWY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI*
BIZNES I ZARZĄDZANIE*
HISTORIA*
HISTORIA MUZYKI*
HISTORIA SZTUKI*
INFORMATYKA*
MATEMATYKA*
MUZYKA*
PLASTYKA*
WF*
WOS*
JĘZYK ANGIELSKI*
JĘZYK FRANCUSKI*
JĘZYK HISPANISKI*
JĘZYK NIEMIECKI*

Źródło: <https://zpe.gov.pl/a/zestawy-narzedzi-edukacyjnych/DEPVEEGDD>

Jedna z autorek zamieszczonych na ZPE materiałów, wyjaśniając przyczyny powstania Zestawów narzędzi edukacyjnych, podaje następujące cele:

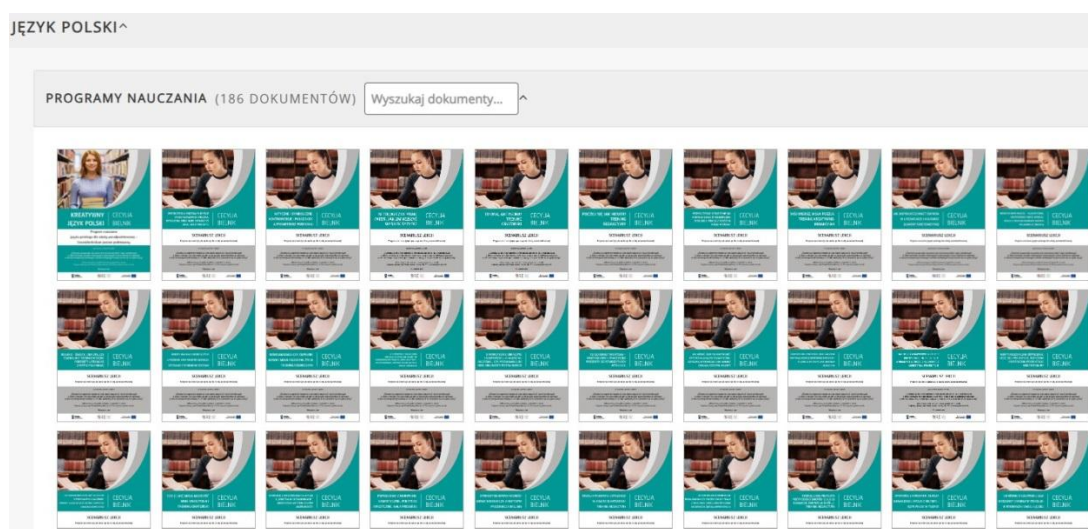
- 1. Zwiększenie zaangażowania uczniów: technologia wzbogaca proces nauczania, czyniąc go bardziej interaktywnym i atrakcyjnym dla uczniów. Poprzez wykorzystanie różnorodnych aplikacji, gier edukacyjnych i platform e-learningowych można stymulować zainteresowanie uczniów oraz sprzyjać ich aktywnemu udziałowi w zajęciach.*
- 2. Personalizację nauczania: dzięki technologii możliwe jest dostosowanie procesu nauczania do indywidualnych potrzeb i preferencji uczniów. Nauczyciele mogą korzystać z różnorodnych narzędzi edukacyjnych, aby lepiej zrozumieć poziom wiedzy każdego ucznia i dostosować materiał oraz tempo nauczania odpowiednio do ich umiejętności.*

3. *Rozwój kompetencji cyfrowych: współczesny świat wymaga posiadania umiejętności obsługi nowoczesnych technologii. Wykorzystując urządzenia mobilne w procesie nauczania, uczniowie zdobywają niezbędną wiedzę i umiejętności cyfrowe, które są kluczowe w ich przyszłej karierze zawodowej.*

4. *Stosowanie nowoczesnych metod nauczania: technologia umożliwia eksperymentowanie z nowymi metodami nauczania, takimi jak flipped classroom czy blended learning. Dzięki temu proces nauczania staje się bardziej efektywny i dostosowany do potrzeb współczesnego środowiska edukacyjnego.*

5. *Przygotowanie do przyszłości: korzystanie z technologii w procesie nauczania przygotowuje uczniów do świata, w którym technologia odgrywa coraz większą rolę. Umożliwia im rozwój umiejętności krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów oraz pracy w zespołach, co jest kluczowe w dynamicznym środowisku biznesowym i społecznym¹.*

Niewątpliwie materiały mogą okazać się ciekawym, nowoczesnym i skutecznym narzędziem edukacyjnym. Warto je poznać, warto je wykorzystywać na zajęciach, gdyż pozwalają także na współpracę nauczycieli różnych specjalności, czego zdecydowanie w polskiej edukacji brakuje. Dzięki narzędziom nauczanie może być pełniejsze, nie jak do tej pory wycinkowe, przedmiotowe. Uczniowie tylko na tym skorzystają. Skorzystają także na tym nauczyciele. Narzędzia mogą także przyczynić się do nadrobienia zaległości, o których była mowa na początku, ponieważ ich zakres dotyczy całych podstaw programowych, całych etapów kształcenia, zatem to, co przemknęło w zdalnej formie, może dziś powrócić w formie grupowego projektu, obejmującego swym zakresem kilka szkolnych przedmiotów. Zachęcam do eksplorowania Zestawów narzędzi edukacyjnych. Nie jest to proces szybki, wystarczy spojrzeć na poniższe zdjęcie, ilustrujące bezkres materiałów tylko z języka polskiego, ale zdecydowanie przynosi wiele satysfakcji.

Źródło: <https://zpe.gov.pl/a/zestawy-narzedzi-edukacyjnych/DEPVEEGDD>

¹ M. Brewczyńska, *Zestawy narzędzi edukacyjnych kluczem do skutecznego rozwijania kompetencji kluczowych*, <https://ore.edu.pl/wp-content/uploads/2023/12/zestawy-narzedzi-edukacyjnych-kluczem-do-skutecznego-rozwijania-kompetencji-kluczowych-w-edukacji.pdf> [data dostępu: 16.12.2024].